

Necmettin Hacıeminođlu

İstanbul, Mübarek Belde

Türk-İslam tarihinde mukaddes ve mübarek beldeler vardır. Sinesinde Beytullahı ve Ravza-yı Mutahhara'yı saklayan Mekke-yi Mükerreme ile Medine-yi Münevvere bütün müslümanların hürmetle andıkları mukaddes belgelerdir. Bu sebeple her mü'minin gönlü o mukaddes beldeleri ziyaret etmek arzu ve iştiağı ile yanar tutuşur. Gene Türk-İslam tarihinde mübarek beldeler mevcuttur ki bunların da bağrında Enbiyalar, İmamlar, Evliyalar, Alp-Erenler, Gâziler ve Sultanlar ile âlimler, mütefekkirler ve dahi san'atkârlar yatmaktadır. imam-ı Azam ve Abdulkadir Geylânî Hazretlerinin türbeleri bulunan Bağdat gibi; İmam Buhârî'yi yetiştiren Buhâra gibi; Mahmud Kâşgari'yi yetiştiren Kâşgar gibi; Alp-Erenler ocağı olan Horasan gibi; âlimler ve san'atkârlar diyârı Semerkand, Taşkend ve Herat gibi; gönül sultanlarının beşiği Konya ve Bursa gibi... İşte bu gözde beldeler içinde bir de aziz İstanbul var ki, pırlanta gibi... Onun bağrında kimler yatmıyor? Onun sinesinde kimler yetişmemiş? Onun, ilim, irfan, san'at, kültür ve güzellik çeşmelerinden kimler su içmemiş?... Toprağı kaç bin şehid kanı ile sulanmamış?.. Semâlarında ne mübarek âbideler yükselmemiş? Fatihlerin, Gâzilerin, Sultanların hem beşiği, hem otağı İstanbul. Kahramanlar burcu İstanbul, Türk-İslam dünyasının beş asırlık ilim, irfan, tefekkür ve san'at merkezi, Pâyitahtlar Pâyitahtı İstanbul. Türk tarih ve medeniyetinin altın çağını temsil eden İstanbul. Sen, Yüce peygamberimizin "Feth-i mübini zâmin" müjdesi ve fetih şenliğine katılan kumandan ile askerleri tebriki sayesinde fetholunduğun için mübareksin. Üzerinde enbiyalar Sultanı'nın duâsı var. O'nun himmetiyle, yüz yıllardır, nice talihsiz kazalara ve kıymet bilmezliğe rağmen, mevkiini de, şerefini de, itibarını da muhafaza ediyorsun. Hâlâ dostlarımızın gözünde vazgeçilmez ve aziz bir ecdat yadigarı, düşmanlarımızın da kem gözlerine hedefsin. Ancak masallarda rastlanan muhteşem bir güzelliğe ve hayallere rağmen mânevî hazinelere sahipsin. Alemleri kıskandıran mimârî zenginlikleriyle, Camilerin, Mescidlerin, Medreselerin, çeşmelerin ve sebillerinle boy ölçüşecek ikinci bir belde, yer yüzünde var mıdır? Dış görünüşü sade ve mütevazı fakat iç hayatı huzur, sükûn ve milli-manevî değerlerle dopdolu Saray, Konak, Yalı ve evlerini bir başka şehirde bulmak mümkün müdür? Yalnız bizim değil, dünyanın da en büyük imparatorluğu sayılan Osmanlı Devletine ait kültür varlığı sende toplanmış, milletimizin vücuda getirdiği en zengin edebiyatın, en yüksek musikinin ve en ahenkli Türkçenin mihrakı sensin. Şahsiyetine herkesin

hayran kaldığı insanlara "İstanbul Efendisi" ve hürmete şayan hanımefendilere, payitahtlık yaptığın devletin adı ile "Osmanlı Kadın" denmesi senin eserin olmalıdır. Yahya Kemal'in İtrî için yazdığı:

O dehâ öyle toplamış ki bizi,
Yedi yüz yıl süren hikâyemizi
Dinlemiş ihtiyar çınarlardan!....

mısraları sana da çok yaklaşıyor. Çünkü, bugün, hâlâ Türkiye dışında kalıp da hürriyet ve anavatan hasreti çeken bütün esir soydaşlarımızın gözünde tüten sensin. Dünyanın neresinde bir garib Türke rastlasanız, size İstanbul'u sorar, İstanbul'a duyduğu hasret ve sevgiyi söyler... Sonra sizden İstanbul'a ait bir resim ister. Demek ki bütün Türklerin kalbi gene hep İstanbul için çarpmaktadır. Bu duygunun en canlı şahidi "Türk Edebiyatı Dergisinin Mart 1983 tarihli sayısında Ertuğrul Düzdağ'ın "Umarmıydın Neden Yazıldı" başlıklı makalesinde bahsettiği hadisedir. Orada Ataullah Bahaeddin adındaki Kırımlı bir Türk'ün, 1918 gibi, Osmanlı Devletinin tam da yıkıldığı yıllarda bile İstanbul'u nasıl tahayyül ve tasavvur ettiği anlatılmaktadır. Muhakkak ki aynı sevgi bugün de bütün soydaşlarımızın gönlünde yaşamaktadır.

İstanbul tabii güzelliklerle mânevî zenginliği öyle terkip ve telif etmiştir ki, bu hususta onunla değil boy ölçüşmek, mukayeseye konu teşkil edecek bir ikinci şehir yoktur. Bunun içindir ki Osmanlı'nın Dersaadet (saadet kapısı) sıfatını verdiği o mübarek belde hakkında ilim, san'at ve edebiyat erbabının vücuda getirdikleri eserler ciltlere sığmaz. Bu aziz şehir kaç şair, edip ve müzikî-şinasın ilham perisi olmuştur. Düşünüyorum da, acabâ edebiyatımızda İstanbul üzerine şiir söylememiş bir Türk şairi var mıdır? Gene merak ediyorum ki, hakkında böylesine zengin bir övgü edebiyatı teşekkül etmiş bir başka şehir dünyada mevcut mudur? Dünüyle de bugünüyle de... Tarihi ve efsanevî başkentleri hatırlayalım. Roma'ya, Atina'ya, Bâbile bakalım. Çağımızın ünlü merkezleri Paris'i, Vaşington'u, Londra'yı, Moskova'yı, Pekin'i ve Berlin'i gözümüzün önüne getirelim. Bunların hangisi için, bizim İstanbulumuzu duyan, seven, öven ve tanıtan şiirlerin, denemelerin, makalelerin bir benzeri yazılmıştır? Onu tarihin, milletin, medeniyetin, ilim, irfan, san'at ve ihtisâmın sembolü olarak ele alan edebiyatımızdaki İstanbul hakkında yazılan 13 Şehrengiz (*) başta olmak üzere, Yahya Kemal'in, Tanpunar'ın, Abdülhak Şinasi Hisar'ın, Samiha Ayverdi ve Necip Fazıl'ın kalemlerinden dökülen pırlanta örneklerine rastlamak mümkün müdür? Yalnız, ne acıdır ki, ruh hastası bedbaht bir şair, içindeki öfkeyi, haksız yere bu aziz beldenin temiz çehresine boşaltmıştı. Fakat şükür ki üstad Yahyâ Kemal şu mısraları ile ona gereken cevabı vermiştir.

Bir devri lânetiyle boğan şâirin "Sis"i
Vicdan ve rûh elemelerinin en zehirlişi
Hulyâma bir ezâ gibi aksetti bir daha:
—Örtün! müebbeden uyu! Ey Şehr! — O beddua..

Hayır bu hal uzun süremez, sen yakındasın;
Hâlâ dağılmayan bu sisin arkasındasın.
Sıyrılmış, beyaz karanlık içinden parıl-parıl
Berraklığında bilme nedir hafta, ay ve yıl.
Hüznün ferahlığın bizim olsun kışın, yazın,
Hiç bir zaman kader bizi senden ayırmasın.

(*) Şehrengiz: Divan edebiyatında bir beldenin bütün maddî ve mânevî taraflarını dile getiren manzum eser.

